जागृति नेपालको विधान

प्रस्तावना

आधारभूत भौतिक पूर्वाधारसहिलको दिगो, वातावरणमैत्री सामाजिक विकासमा पारस्पारिक सदैमाव र सहयोग प्रबर्दन गर्ने, विशेषत ग्रामीण भेगको स्वानीय स्रोतपरिचालनमा आधारित भौतिक तथा मानवीय सम्द्रिमा योगवान पुन्याउन र यस्तै उद्देश्य राख्ने सङ्घसस्यासिन समन्वयपूर्ण सहकायं र सहयोगलाई सशक्त पानं एक संस्था स्थापना गरी सञ्चालन गर्न बाञ्छतीय भएकाले यो विधान बनाइएको छ । कि. प्रश . न. हलामवाठ

परिच्छेद-एक

पारम्भिक

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ 9:

- यस विधानलाई जागृति नेपालको विधान २०६८ भनिनेछ ।
- यो विधान सम्बन्धित अधिकारीबाट स्वीकृति प्राप्त भएको दिनदेखि प्रारम्भ हनेछ ।

परिभाषा

विषय वा प्रसङ्ख अकी अर्थ नलागमा यस विधानमा

- "विधान" भन्नाले जगीत नेपालको विधान २०६८ लाई सम्फन्पछ्रं।
- "सस्था" भन्नाले विधानको धारा ३ अनुसारको संस्थालाई सम्भानपछ । (EE)
- 'सदस्य'' भन्नाल सस्थाको कार्यकारी निकायमा चुन्ने-चृतिने अधिकार पाएको व्यक्ति (41) सम्कन्पछं । सो शब्दने संस्थाका कार्यसमितिका पदाधिकारीसमेतलाई जनाउँछ ।
- "साधारण सभा" भन्नाले विधानको धारा १९ अनुसारको सभालाई सम्भन्पछ । SEL
- "कार्यसमिति" भन्नाले विधानको धारा १४ अनुसारको कार्यसमिति सम्भन्पछ । (袋)
- "तोकिएको वा तोकिएबमोजिम" भन्नाले यस विधानमा वा यस विधानअन्तरात बनेको नियम (वि) वा विनियममा तोकिएको वा तोकिएबमोजिम सम्कन्पछ ।

संस्थाको स्थापना, कार्यालय र छाप

- जगीत नेपाल नामको एक सस्वा स्थापना हुनेछ । संस्थाको प्रबन्ध तथा सञ्चालन यस विधानमा उच्लेख भएवमीजिम हनेछ ।
- संस्थाको मुख्य कार्यालय इलाम जिल्लाको इलाम नगरपालिका वडा नम्बर १ ।चोक बजारः मा रहनेछ । स्थानीय अधिकारीको स्वीकति लिई अन्य जिल्लामा आवश्यकताअनुसार जिल्ला वा शाखा कार्यालय रहन सक्नेछन् ।
- सस्याको नामको एक छुटै छाप र प्रतीक चिहन हतेछ । गोलाकार चिन्हलाई दुइ हातले ग्लोव लाई छुन लागेको जस्लो आकारमा,छापको बरीपरिको भागमा जागृति नेपाल भनी नेपाली भागा र अयेजीमा लेखेको हुने छ । जसलाई अनुसूचि २०११/कार्प लुमार्ग्य नम्नाको रूपमा देखाइएको BE 1 1

संस्था स्वशासित तथा सङ्गठित संस्था हुने

 सस्या एक मुनाफार्राहत गैरसरकारी अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र सङ्गठत सस्या हतेछ ।

- सस्थाले व्यक्तिसरह चलअचल सम्पत्ति आर्जन, भोगचलन, लेनदेन गर्न वा धितोबन्धक राख्न, चेचविखन गर्न वा अरू कृनै किसिमले हक-हस्तान्तरण गर्न वा उपयोग गर्न सक्तेछ ।
- संस्थाले व्यक्तिसरह आफ्नो नामबाट कसैउपर नालिस-उज्र गर्न सक्नेछ । संस्थाउपर पनि व्यक्तिसरह नालिस-उज्र लाग्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-दुई

५. संस्थाको उद्देश्यहरु :

संस्थाका उद्देश्य देहायअनुसार रहनेछन् :

- वातावरणमैत्री, स्थानीय स्रोतसाधनमा आधारित र दिगो विकास र सोमाफंत सामाजिक प्रगतिका लागि उपयक्त हुने परियोजना विकास गरी कार्यान्वयन गर्ने;
- परोपकार वा सामाजिक कल्याणको भावनाबाट अभिप्रेरित भई समाजमा विशेष योगदान गरेका व्यक्तिको स्मृति वा समाजसेवी भावना राख्ने व्यक्तिका पितापुर्खाको सम्भनामा स्थापना हुने स्मृतिकोष वा पुरस्कार रासीहरूको संरक्षण र व्यवस्थापनका लागि सचिवालय सेवा उपलब्ध गराउने;
- ३ स्थानीय क्षेत्रहरूको भौतिक तथा मानबीय समृद्धिका लागि सो स्थान र मृलुकका विभिन्त भाग तथा विदेशमा रहेका मानिसहरूबाट स्थानीय भौतिक, सामाजिक र मानबीय विकासका लागि हुन सक्ते योगदानको सयोजन र कार्यान्वयन गर्ने-गराउने,
- ४ आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, नागरिक, राजनीतिक र विकाससम्बन्धी मानवअधिकारको प्रबद्धेन र सरक्षणका लागि क्रियाशील रहदै विवादसमाधान र न्यायिक पहुँचसँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- ४ भौतिक, सांस्कृतिक, पर्यटकीय, सञ्चार र सामाजिक विकासका क्षेत्रमा सिर्जनशील काम गर्ने, विसङ्गति, कुलत र विकृतिविरुद्ध सामाजिक अभियान चलाउने र यस्ता विषयमा सुधार र बकालतका लागि नागरिक तहका सेवा र सहयोगलाई क्रियाशील बनाउने;
- ६ साहित्य, सङ्गीत, कला, सञ्चार, ज्ञानविज्ञानका क्षेत्रमा टेवा पुग्ने कियायालाप र प्रतिभाको पोत्साहनका लागि सत्कार, सम्मान गर्ने र अन्य सिर्जनात्मक कार्य गर्ने, र
- माथिका उद्देश्य परिपूर्तिका लागि प्रकाशन, प्रचारप्रसार तथा अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।
- शान्ति र मानवर्जाधकारका मूलभूत सिद्धान्तप्रीत संस्था निष्ठावान् रहनेछ र संस्थाको गतिविधिमा
 मानिसका मयादा, समानता र स्वतन्वताको किको पूर्णतः आदर गरिनेछ,

B asset

सवस्थताको अयोग्यताः सिर्म रिक्स किर्मान

निम्न अवस्थाको व्यक्ति संस्थाको सदस्य हुन अयोग्य मानिनेछ

- सस्याको हिलविरुद्ध कदम चालेकोले कारबाई भई सदस्यता खारेज भएको ।
- सा नैतिक पतन देखिने फीजदारी अभियोगमा अदालतबाट सजाय पाएको ।
- ग काम गर्न नसक्ते गरी मार्नासक रूपले अस्वस्थ भएको ।
- धः गैरनेपाली नागारक ।

९०. सदस्यताको समाप्ति

निम्न अवस्थामा संस्थाका सदस्यको सदस्यता समाप्त भएको मानिनेछ :

- क लिखित राजीनामा दिएमा ।
- ख साधारण सदस्यले सदस्यता नवीकरण नगराएमा ।
- संस्थाको हितप्रतिकृल कार्य गरेको कारबाईको सिलिसलामा कार्यसमितिले सदस्यता खारेज गरेमा ।
 तर यसरी सदस्यता खारेज गर्ने गरी भएको निर्णयउपर साधारण सभामा पनर

लाग्नेछ ।

घ। मृत्य भएमा।

परिच्छेद-चार

साधारण सभा र कार्यसमितिसम्बन्धी व्यवस्था

११ साधारण सभा :

- अजीवन र साधारण सदस्यहरूको उपस्थितिबाट साधारण सभा सञ्चालन हुने मानायं सदस्यले साधारण सभाको पर्यवेक्षण गर्न पाउनेछन् ।
- साधारण सभा सस्थाको सर्वोच्च अङ्ग हुनेछ । साधारण सभामा बहुमत सदस्यत्
 गरेको निर्णय साधारण सभाको निर्णय मानिनेछ ।

१२ साधारण सभाको अधिवेशन र विशेष साधारण सभासम्बन्धी व्यवस्था :

- साधारण सभाको अधिवेशन :
- साधारणतया कायसीमांतको निर्णयअनुसार सचिवले हरेक वर्ष एक पटक साधारण सभाको बैठक बोलाउनेछन् ।
- (ख) साधारणसभाको अधिवेशन बोलाउ िदा अधिवेशन बस्ने मिति, स्थान र छः
 पठाडनेछ ।

ा। सम्पूर्ण सदस्यसङ्ख्याको ४० प्रतिशतभन्दा बढी सदस्य उपस्थित भएमा सभाको गणपुरक सख्या पुगेको मानिनेछ । पहिलो पटक गणपुरक सख्या नप्

(

(Ashar

A form asies and and and

 खुला प्रजातन्त्रिक अभ्याम र पारदशिताका सिद्धार्त्तमा आधारित भएर संस्थाका कियाकलाप अगाडि बढाइनेछन् र धार्मिक, सास्कृतिक, लैक्कि, साम्प्रदायिक र सामाजिक सद्भाव संस्थाको जीवन्त आदर्श रहनेछ.

- १० सस्थाका सबै क्रियाकलाप दलीय राजनीतिको प्रभावबाट मुक्त रहनेछन् र विकास मानिसका लागि हो भन्ने कुरालाई संस्थाले आत्मसात गर्नेछ र लाभविञ्चलहरूको हितसरक्षण संस्थाको प्राथमिकताको विषय हुनेछ.
- १९ मानवीयताको प्रतिकृत हुने र हिंसालाई प्रोत्साहन हुने कुनै पान क्रियाकलापमा संस्था सहभागी हुन सक्नेद्धैन ।

परिच्छेद-तीन

सदस्यतासम्बन्धी ध्यवस्था

सदस्यताको किसिम र प्रदान गर्ने विधि

- (क) संस्थाका साधारण, आजीवन र मानार्थ सदस्य हुनेछन् ।
- स्थाको स्थापनार्थ यस विधानमा हस्ताक्षर गर्ने सदस्यहरूलाई यसको संस्थापक सदस्य मानिनेछ । संस्थापक सदस्यले चुन्नेचीननेलगायतका वैधानिक अधिकार प्रयोग गर्न पाउनेछन । संस्थापक सदस्यहरूले आफ्नो सदस्यता आजीवन सदस्यता लिई वा साधारण सदस्यताको नवीकरण प्रक्रियाद्वारा अविच्छित्न राष्ट्रिपनेछ ।
- (ग) सदस्यता लिन योग्य भई तोकिएबमोजिम साधारण सदस्यता पाई समयसमयमा नवीकरण गराउने व्यक्ति संस्थाको साधारण सदस्य हुनेछ । साधारण सदस्यले चुन्नेचुनिनेलगायतका वैधानिक अधिकार प्रयोग गर्न पाउनेछन् । साधारण सदस्यले हरेक वर्ष सदस्यना तोकिएबमोजिम नवीकरण गर्नुपर्नेछ ।
- (घ) आजीवन सदस्यता शुल्कवापत संस्थालाई एक मृष्ठ ५०,००० -। दस हजार। रुपैया बुकाई तोकिएअनुसार सदस्यता लिन योग्यता पुगेको व्यक्तिले आजीवन सदस्यता प्राप्त गर्न सक्तेछ । आजीवन सदस्यले सदस्यता नवीकरण गरिरहन्पर्नेछैन । आजीवन सदस्यले साधारण सदस्यसरहका सबै अधिकारहरू प्रयोग गर्न सक्तेछन ।
- (ड) सस्थालाई विभिन्न तरिकाले विशिष्ट योगदान पुऱ्याउने सस्था वा व्यक्तिलाई कायंसीमितिले मानार्थ सदस्यता प्रदान गर्न सक्नेछ । मानार्थ सदस्यलाई चुन्ने र चुनिनेवाहेक अन्य अधिकार रहनेछन् ।
- (छ) साधारण सदस्यताशुल्क, नवीकरण तथा सदस्यताबारेको कार्यविधिसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएवमोजिम ह्नेछ ।

५. सदस्यको योग्यता :

संस्थाको सदस्य हुन चाहने, विद्यान उद्देश्यप्रति प्रतिबद्ध रहने र पालना गर्ने १६ वर्ष उमेर प्रोको नेपाली नार्गारक भई कार्यसार्मातले उम्मुक्त ठानेको व्यक्ति संस्थाको सदस्य हुन योग्य मानिनेछ ।

more parties of the same of th

साधारण सभा बोलाउनुपरमा २० प्रांतशतले गणपुरक सख्या प्रचाएको मानिनेछ । बोलाउनुपरमा २०प्रांतशत ले गणपुरक सख्या प्रचाएको मानिनेछ ।

ध साधारण सभाका बहुमत सदस्यको निर्णय साधारण सभाको निर्णय मानिनेछ ।

विशेष साधारण सभा :
 सम्पूर्ण सदस्य संख्याको २४ प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरूले विशेष साधारण सभा
 बोलाउन कारणसहित लिखित रूपमा सचिवलाई जनाउ दिएमा सचिवले मात दिनकी
 सचना दिई विशेष साधारण सभा बोलाउनेछन् ।

१३. साधारण सभा को काम, कर्तव्य र अधिकार :

- कार्यसमितिले विचारार्थ प्रस्तुत गरेको कार्यस्त्रिमा विचार गरी आफ्नो निर्णय दिने ।
- संस्थाको वाधिक कार्यक्रम, आय-व्ययसम्बन्धी विशेषण विचार गरी स्वीकृत दिने ।
- प्रस्तावनाको भावना प्रतिकृत असर नपनै गरी विधान समोधन गर्ने ।
- ध। लेखापरीक्षक नियुक्त गर्ने ।
- अः संस्थाका नीति निर्धारण गर्ने ।
- विगतको कार्यप्रांतवेदन, आय-व्यय विवरण तथा वजेटमाथि छलफल गरी पारित गर्ने ।
- छ निवांचन प्रक्रियाद्वारा कार्यसमितिको चयन गर्ने ।
- जः कार्यसमितिलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।

९४. कार्यसमितिको गठन :

- सस्याको निर्यामत कार्य सञ्चालन गर्न घटीमा ७ र बढीमा ११ जनासम्मका विजोडी संख्यामा पदाधिकारी तथा सदस्य रहने एक कार्यसमिति रहनेछ । साधारण सभाका सदस्यहरूले आफ्नाध्येबाट कार्यसमितिका सदस्य निर्वाचित गर्नेछन् ।
- यस धाराको उपधारा (क) बमोजिम निर्वाचित हुने कार्यसमितिका पदाधिकारीमा साधारण सभावाट निर्वाचित अध्यक्ष-एक, उपाध्यक्ष-एक, सचिव-एक, कोषाध्यक्ष-एक र कम्तीमा ३ देखि बढीमा ७ जना सदस्य रहनेछन् ।
- कार्यसमितिका पदाधिकारीका पदावधि दृई वर्षको हनेछ ।
- कृतै पदाधिकारी कार्यसमितिका उही पदाधिकारमा दुई पटकमन्दा बढी अवधिका लागि
 तिरन्तर रहते गरी निर्वाचनमा उम्मेदवार हम सक्नेछैन ।

१४. पदाधिकारीको पदाधिकार समाप्ति :

निम्न अवस्थामा पदाधिकारीको पद रिक्त भएको मानिनेछ

- क लिखित राजीनामा स्वीकृत भएमा ।
- स) यस सस्थाको सदस्य नरहेमा ।

मनासिवमाफिकको कारणवेगर विवासिष्टति लगातार तीन पटकसम्म कार्यसमिनिको वैठकमा अनुपास्थित रहेमा ।

Suis

महारियी

Al Sus

परिच्छेद-छ

आधिक व्यवस्था र सम्पत्तिको सुरक्षा

९९ आधिक स्रोत

संस्थाको प्रमुख आधिक स्रोत देहायबमोजिमका हुनेछन्

- कः सदस्यता शुल्क तथा नविकरण शुल्कबाट प्राप्त भएको रकम ।
- ख संस्थाको नाममा दाला वा समाजसेवीहरूबाट प्रदान गरिको सहयोग रकम ।
- ग संस्थाद्वारा संचातित कार्यक्रमबाट प्राप्त हुने रकम ।
- धः नेपाल सरकार वा अन्य राष्ट्रिय वा अन्तराष्ट्रिय संघ- संगठनवाट प्राप्त हुने अनुदान सहयोग । वैदेशिक सहायता लिंदा नेपाल सरकारको पूर्वस्वीकृति लिंदनेछ ।
- इ। संस्थाले आजेको अन्य रकम ।

२०. कोष

- सस्थाको एक छुट्टै कोष हुनेछ । कोषको सरक्षण गर्ने पूर्ण जिम्मेवारी अध्यक्षको सामान्य रेखदेखमा कोषाध्यक्षको हुनेछ । सस्थाका नाममा प्राप्त हुने सम्पूर्ण रकम सोही कोषमा रहने छ । कोपको यस्तो रकम पायक पर्ने बैकमा जम्मा गरिनेछ र बैकखाता सस्थाको अध्यक्ष र वा सिचव र कोषाध्यक्षको नामबाट कुनै दृष्ट जनाको हस्ताक्षरथाट सञ्चालन हुनेछ ।
- संस्थाको तफंबाट खर्च गरिया तोकिएबमोजिम गरिनेछ ।

२९ . लेखापरीक्षण

सस्याको सबै नगद जिन्सीको सेस्ता दोहारो लेखाप्रणालीद्वारा व्यवस्थित गरिनेछ र इजाजतपाप्त लेखापरीक्षकबाट प्रत्येक वर्ष लेखापरीक्षण गराइनेछ । लेखापरीक्षणको प्रतिबेदन सम्बन्धांत निकायसमक्ष पठाइनेछ ।

२२ सम्पत्तिको सुरक्षा

संस्थाको चलअचल सम्पत्तिको अभिलेख दुरुस्त राखिनेछ ।

२। संस्थाको सम्पत्ति सुरक्षा गर्ने जिम्मेवारी कार्यसामातको हुनेछ ।

Report of the same of the same

(अम्बर्गाहिती (अम्बर्गिक मार)

21.0

l. pm aeres विविध

निर्वाचनसम्बन्धी व्यवस्था 23.

- कार्यसमितिको निर्वाचन प्रत्येक दुई वर्षमा साधारण तथा आजीवन सदस्यहरूबाट साधारण सभाको अधिवेशनमा गरिनेछ । कार्यसमितिको निर्वाचन प्रयोजनका लागि एक तीन सदस्यीय निबांचन सामितिको गठन साधारणसभाले गर्नेछ ।
- पदार्वाच समाप्त नहुँदै कायंसामितिका कनै पदाधिकारीको पद कुनै कारणले रिक्त हुन गएमा बाँकी अवधिका लागि सदस्यहरूबाट मनोनित गरी कार्यसमितिले रिक्त पदपृति गर्न सक्तेछ ।
- सा दर्ताकालमा संस्थाका संस्थापक सदस्यहरूबाट एक तदर्थ समिति गठन हुनेछ । जसते विधानवमोजिम छ महिनानिष साधारण सभा योलाई नयां कार्यसमितिको गठन गर्ने,गराउनेछ ।
- निर्वाचनसम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिएवमोजिम हुनेछ ।

अविश्वासको प्रस्ताव 28.

- का क्नै संदस्य उपर अविश्वासको प्रस्ताव ल्याउन कार्यसमितिका एकतिहाइ सदस्यको हस्ताक्षर आवश्यक पर्नेछ ।
- सदस्यविरुद्ध ल्याइएको अविश्वासको प्रस्तावउपर सम्बन्धीत व्यक्तिलाई सफाइ दिने मौका नदिई छलफल गरिने वा पारित गरिनेछैन ।
- कार्यसमितिको द्इतिहाई बहुमतदारा अविश्वासको प्रस्ताव पारित हुन सक्तेछ । यसरी (40) अविश्वासको प्रस्तावद्वारा सदस्यताबाट हटाउने निर्णयउपर साधारणसभाम पुनरावेदन लाउनेछ ।

विधानसंशोधन ₹4.

- विधान संशोधन गर्ने अधिकार साधारण संभालाई हुनेछ । 19)
- विधानमा संशोधन गराउन चाहने सदस्यले कार्यसमितिसमक्ष संशोधनप्रस्ताव पेस गर्न सक्नेछ । 121
- कार्यसमितिले विधानसंशोधनप्रस्ताव साधारण सभामा पेस गर्नेछ । साधारण सभाको दुई तिहाइ (3) बहमतद्वारा यस्तो संशोधन पारित हुनेछ ।

74.

कार्यसमितिले प्रचलित कानुन र यस विधानका अधीनमा रही संस्थाको उद्देश्य पूरा गर्नको लागि र आन्तरिक कार्यविधि व्यवस्थित गर्न आवश्यक विनियम तथा कार्यनिर्देशिका बनाउन सक्नेछ । साधारण सभाबाट अनुमोदन भएपछि विनियम वा कार्यनिर्देशिका पूरित हुनेछ ।

प्रचलित नेपाल कानुनबमाजिम हुने 23

संस्थाका कर्मचारीहरूको नियक्ति, बहुवा, एव निवृत्तिसम्बन्धी सबै प्रशासनिक (4) निणय गर्ने। (3打) उपाध्यक्ष अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने कायं गर्ने । (35) अध्यक्षका कार्यमा आवश्यक सरसहयोग गर्ने । (項) सचिव (雪) साधारण सभामा कार्यसमितिका निर्णयअनरूप सभाको कार्य सञ्चालन गर्ने । 1351 (ख। संस्थाका सबै प्रशासनिक कार्यहरूको निगरानी राखी कर्मचारीहरूलाई दैनि प्रशासनिक कार्यमा निर्देशन दिने र समन्वय गर्ने । (ग) साधारणसभा, कार्यसमितिका बैठकमा उपस्थित भई बैठकमा पेस भएको प्रस्ताव र र प्रस्तावउपर भएको निर्णयको अभिलेख व्यवस्थित गर्ने । अध्यक्षसंग परामशं गरी कार्यसमितिको बैठक बोलाउने । (21) साधारण सभा र कार्यसमितिको बेठकको निर्णयपस्तिका जिम्मा लिने । (多) अध्यक्षसंग समन्वय राखी कार्यसमितिका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउने । च संस्थाले गर्नपर्ने सम्पूर्ण पत्रचारसम्बन्धी कार्यहरू गर्ने । 一段 (金) कोषाध्यक्ष संस्थाको सम्पूर्ण नगद जिन्सीको जिम्मा लिने र तत्सम्बन्धी लेखा राख्ने । (35) प्रत्येक वर्ष संस्थाको आम्दानी खर्चसम्बन्धी विस्तृत विवरण तयार पारी ्या । कार्यसमिति र सोमाफंत् साधारण सभामा पेस गर्ने । समय-समयमा आम्दानी खर्चको विवरण तोकिएको अधिकारी समक्ष पेस गर्न । STO वार्षिक वजेटअन्रूप खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाउने । SELS आर्थिक विषयमा अन्य कार्य गर्ने । (图) (金) सदस्य अन्य पदाधिकारीलाई दैनिक कार्यमा सहयोग गर्ने । (JEE) कार्यसमितिको बैठकमा निणंय गर्दा मतदानमा भाग लिने। (超) तोकिएका अन्य कार्य गर्ने । (31) To Mister